

Prawidłowe i nieprawidłowe postawy rodzicielskie.

Referat dla rodziców

Na kształtowanie się osobowości dziecka pierwszy, największy i podstawowy wpływ ma rodzina. Środowisko to powinno być trwałe i nierozzerwalne lecz niestety w niektórych wypadkach ulega rozbiciu przez rozwód, separację lub śmierć. Postawy rodzicielskie mają różnoraki wpływ na dzieci. Wyróżniamy postawy prawidłowe „zdrowe” oraz negatywne „chorobotwórcze”. Pierwsze mają pozytywny wpływ na psychospołeczny rozwój dziecka, drugie wpływają ujemnie, a nawet mogą być przyczyną nerwic oraz różnorodnych patologii.

Właściwe postawy rodzicielskie to:

1. **Akceptacja dziecka**, czyli przyjęcie go takim, jakie ono jest, z jego cechami fizycznymi, usposobieniem, z jego umysłowymi możliwościami i łatwością osiągnąć w jednych dziedzinach, a ograniczeniami i trudnościami w drugich. Akceptujący rodzice rzeczywiście lubią swoje dziecko i nie ukrywają przed nimi tego uczucia. Kontakt z nim jest dla nich przyjemnością i daje im zadowolenie. Uważają je za godne pochwał i jawnie je aprobuja. Kiedy jest niegrzeczne lub „coś przeskrobie” dają mu do zrozumienia, że naganny jest ten właśnie izolowany fragment jego zachowania, a nie jego osobowość. Akceptując dziecko dają mu poczucie bezpieczeństwa i zadowolenia z własnego istnienia.

2. **Współdziałanie z dzieckiem**, świadczące o pozytywnym zainteresowaniu rodziców zabawą i pracą dziecka, a także wciąganie i angażowanie dziecka w zajęcia i sprawy rodziców i domu, oczywiście odpowiednio do jego możliwości rozwojowych. Współdziałających z dzieckiem rodziców cechuje aktywność w nawiązywaniu wzajemnych kontaktów. W niemowlęctwie będzie to wrażliwość rodziców na bodźce ze strony dziecka i czujność na oznaki nawiązywania kontaktu przez dziecko. W miarę dorastania dziecka wzrasta u rodziców także gotowość wyjaśniania, a więc rozszerzają oni zasób wiadomości u dziecka, a później wskazują na sposoby zdobywania wiedzy samemu. Znajdują przyjemność nie tylko we wspólnym wykonywaniu czynności, ale i we wzajemnej wymianie uwag i obserwacji działań.

3. **Dawanie dziecku właściwej dla jego wieku rozumnej swobody**. Dziecko w miarę przechodzenia przez nowe fazy rozwoju coraz bardziej oddala się fizycznie od rodziców, ale przy tym rozbudowuje się świadoma więź psychiczna między rodzicami a dzieckiem przez co rodzice powinni darzyć je coraz większym zaufaniem. W miarę dorastania winni dawać dziecku coraz szerszy zakres swobody i pozwalać na pracę lub zabawę z dala od nich. Mimo, że pozostawiają dzieciom duży zakres swobody, potrafią utrzymać autorytet i kierować ich poczynaniami w takim zakresie, w jakim jest to pożądane. Równocześnie dbają o zdrowie i bezpieczeństwo dziecka zarówno wobec fizycznych zagrożeń, jak i urazów emocjonalnych. Rodzice dający swobodę dziecku są obiektywni w ocenie perspektywy ryzyka.

4. **Uznanie praw dziecka w rodzinie jako równych, bez przeceniania i niedoceniania jego roli**. Rodzice ustosunkowują się do przejawów aktywności dziecka w sposób swobodny a nie dyktatorski, dostosowując się przy tym do poziomu i fazy rozwojowej w jakiej się ono znajduje. Uczą odpowiedzialności za własne działanie, przejawiając w ten sposób szacunek dla jego indywidualności. Kierują dzieckiem przez podsuwanie mu sugestii, stosują także wyjaśnianie i tłumaczenie, a więc bardziej intelektualne sposoby oddziaływania, a nie narzucanie czy wymuszanie. Są gotowi do podawania wyjaśnień i uzasadnień stosowanych wymagań czy kar, a więc mają tendencję do oparcia dyscypliny na wzajemnych ustaleniach i racjonalnych podstawach. Dziecko wie czego rodzice oczekują od niego, a wymagania są na miarę jego możliwości.

Niewłaściwe postawy rodzicielskie to:

1. **Odrzucenie, odtrącenie dziecka** - dziecko czuje się niepotrzebne, pozostawione z boku. Zmiany psychiczne powstające w wyniku takiej postawy rodziców u dziecka to:

- problemy w nawiązywaniu trwałych emocjonalnie więzi,
- problemy w dziedzinie wyrażania uczuć,
- niezaspokojona potrzeba miłości i akceptacji,
- niska samoocena
- silne mechanizmy obronne
- agresja
- nałogi, patologie.

2. **Unikanie z nim kontaktu** (lub stwarzanie pozorów kontaktu) - brak okazywania uczuć, chłód często rekompensata przez rzeczy materialne. Zmiany psychiczne powstające w wyniku takiej postawy rodziców u dziecka to:

- oschłość emocjonalna,
- potrzeba zwrócenia na siebie uwagi, usłyszenia pochwały
- silna potrzeba akceptacji - dla jej zdobycia potrafią dzieci wiele poświęcić,

3. **Nadmierne ochranianie dziecka** - zmiany psychiczne powstające w wyniku takiej postawy u rodziców u dziecka to:

- uzależnienie od rodziców,
- dziecko jest egoistyczne i wymagające,
- brak odporności,
- bezradność w nowych sytuacjach,
- postawy roszczeniowe w stosunku do wszystkich,
- szukają bardzo opiekuńczego partnera.

4. **Nadmierne wymagania** - postawa ta wynika z perfekcjonizmu rodziców. Często ta postawa występuje u rodziców, którzy w dziecku widzą możliwość realizacji ich niespełnionych planów, marzeń, aspiracji. najczęściej powoduje to u dzieci:

- nerwicę spowodowaną ciągłym brakiem możliwości sprostania stawianym wymaganiom,
- podwójną moralność u dziecka
- brak wiary we własne siły i możliwości,
- problemy z podejmowaniem decyzji.

Nieprawidłowe postawy rodzicielskie prowadzą do zaniku autorytetu rodziców i izolowania się dziecka od ich wpływu.

Dziecko coraz częściej szuka zrozumienia wśród rówieśników. Dobrze, gdy znajdzie się w grupie pozytywnej, gorzej gdy przyłączy do zespołu patologicznego, agresywnego. Wówczas przepaść pomiędzy rodzicami a dzieckiem coraz bardziej się powiększa, wzrasta zagrożenie nałogami i patologiami.